

5. Ясінецька І.А. Особливості раціонального управління земельними ресурсами. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2016. № 8. С. 127-130.
6. Ясінецька І.А. Аналіз ефективності управління земельними ресурсами. *Економіка та суспільство*. 2016. Вип. 4. С. 255-258.
7. Лаврук В. В., Покотильська Н. В., Лаврук О. С. Завдання сучасного землеустрою в системі управління земельними ресурсами та землекористуванням. *Агросвіт*. 2019. № 3. С. 3-10.

Іваськів Н.О.

здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій»

Науковий керівник: старший викладач Додурич В. В.

*Подільський державний аграрно-технічний університет
Кам'янець-Подільський, Україна*

АДАПТАЦІЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЗЕМЛЯМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Державна політика розвитку земель сільськогосподарського призначення завжди базується на утвердженні такого типу земельних відносин, які відповідають економічному укладу суспільства. Державне управління земельними ресурсами здійснюється через організаційні механізми, які складаються з нормативно-правової, економічної, інституціональної та організаційної частин.

Важливо наголосити, що реалізація програм розвитку сільського господарства, формування ринку землі, інтенсифікація житлового будівництва, будівництво нових промислових і переробних підприємств, об'єктів сучасної інфраструктури та соціального спрямування, реалізація державних інфраструктурних проектів у найближчій перспективі збільшать потреби у земельних площах, переважно сільськогосподарського призначення. За таких умов актуалізується завдання напрацювання ґрунтовно розробленої державної стратегії адаптації механізмів державного управління землями

сільськогосподарського призначення відповідно до вимог Угоди про асоціацію України та Європейського Союзу.

Євроінтеграційний складник розвитку України вимагає принципово нових підходів як організаційно-правового, так і інституціонального плану. Земельна реформа в Україні від початку мала господарсько-розподільчий характер без чітко орієнтованої моделі розвитку, а її реалізація призвела до перерозподілу земель сільськогосподарського призначення між новими власниками.

Сучасна стратегія під час завершення земельної реформи формуванням повноцінного ринку землі має враховувати позитивний досвід зарубіжних країн, особливо посткомуністичних країн Центральної та Східної Європи, які ефективно подолали всі проблеми на шляху до створення ринку землі.

Ратифікація Верховною Радою України Угоди про асоціацію з ЄС ставить питання адаптації земельного законодавства України до світових і європейських вимог на новий рівень. Наближення України до критеріїв членства в ЄС актуалізує питання завершення земельної реформи в Україні, створення повноцінного ринку землі сільськогосподарського призначення. Адже в ЄС, критерії членства в якому виступають основою реформ в Україні, земля є товаром з майже вільним обігом. І дійсно, міжнародні та європейські інвестори лише тоді повноцінно вкладатимуть свої ресурси в розвиток агропромислового комплексу України, коли відчуватимуть захищеність своїх активів, в тому числі інститутом приватної власності на землю.

Сучасний етап розвитку українського суспільства характеризується загостренням правових, політичних, організаційних, економічних, екологічних і соціальних питань, що пов'язані з використанням земельних ресурсів. Розширеність законодавчих актів та їх невідповідність один одному, наявність різних, іноді протилежних, політичних інтересів, постійна зміна організаційних структур у системі центральних органів виконавчої влади - суб'єктів формування державної політики та механізмів використання ЗСП, збільшення кількості порушень земельного законодавства, загострення екологічних

проблем, соціальне незадоволення діями влади щодо вирішення земельних питань - це неповний перелік тих напрямів, які потребують негайного регулювання з боку держави. Зростає потреба у високопрофесійному, науково обґрунтованому, системному управлінні процесами використання земельних ресурсів на державному, регіональному та місцевому рівнях.

У комплексному поєднанні вимог національного законодавства та норм права ЄС, уточнених вимогами Угоди про асоціацію, актуалізується державно-управлінське завдання щодо формування механізмів запровадження ринку сільськогосподарських земель в Україні. Формування зазначених механізмів зважаючи на сучасний стан розвитку, вимагають застосування для їх вирішення адекватних методів, які мають враховувати як вітчизняний, так і зарубіжний досвід. Насамперед слід з'ясувати, якою буде майбутня модель розвитку сільського господарства, яким формам аграрних підприємств надаватиметься перевага. Залежно від цього будуть визначені шляхи та методи подальших земельних перетворень в Україні. Світовий досвід свідчить про існування різноманітних моделей земельних відносин, які можуть бути ефективними, якщо відповідають національним інтересам і потребам країни.

Міністерство аграрної політики та продовольства України розробило проект єдиної комплексної Стратегії розвитку сільського господарства та сільських територій на 2015-2020 роки, яка спрямована на вирішення реальних потреб галузі через всеохоплюючий процес консультацій із зацікавленими сторонами, зокрема представниками громадянського суспільства, бізнесу, а також міжнародними донорами. Стратегія окреслює першочергові та довгострокові заходи й очікувані результати, а також включає деталізований план дій. У такому контексті реалізацію напрямів земельної реформи в Україні забезпечує прийняття комплексу взаємопов'язаних нормативно-правових актів, регулювальних законів і підзаконних актів, організаційних програм, концепцій, указів, вжиття науково-технічних, економічних та інших заходів, які формують державне управління земельними ресурсами й ефективний механізм регулювання земельних відносин.

Через низку об'єктивних і суб'єктивних причин у попередні роки реформа не дала очікуваних результатів. Наявні на цей час елементи розвитку земельних відносин не забезпечили виходу аграрного сектора з кризи. Не вдалося досягти основного - суттєвого підвищення ефективності використання земельних ресурсів; намітилися лише ознаки поліпшення ситуації. Обсяг інвестицій в аграрну сферу залишається явно недостатнім, надто мало сільськогосподарських товаровиробників демонструють спроможність раціонально, по-господарськи використовувати землю. Продовжують точитися дискусії довкола термінів і принципів створення ринку земель сільськогосподарського призначення, оскільки напрацювання, здійснені до цього часу, не дали задовільної відповіді на всі питання. Все це суттєво впливає на стан реалізації Угоди про асоціацію з ЄС.

Дослідження дозволяють стверджувати, що докорінна перебудова земельних відносин на селі, формування їх відповідно до світових стандартів спонукає до розвитку адекватної системи форм власності, здатної гармонізувати інтереси суб'єктів господарювання і держави. У поєднанні із завданнями щодо реалізації євроінтеграційної політики, дотримання критеріїв на вступ до ЄС суспільні відносини у сфері землекористування мають бути приведені у відповідність до світових стандартів. Це вимагає від органів влади удосконалення механізмів державного управління земельними ресурсами в Україні. Раціоналізація діяльності в системі управління земельними ресурсами на центральному, регіональному та місцевому рівнях можлива за умов наявності економічних відносин, що базуються на ринкових механізмах управління ЗСГП незалежно від форми господарювання. Базуючись на досвіді ЄС, важливо забезпечити розподіл функцій між різними рівнями загальнонаціональної системи управління земельними ресурсами, що має базуватися на принципі субсидіарності.

Список використаних джерел

1. Будзяк В. М., Будзяк О.С. Пріоритети розвитку рентної політики в сільському господарстві. *Економіка АПК*. 2009. № 4. С. 12-16.

2. Лаврук В. В., Покотильська Н. В., Лаврук О. С. Завдання сучасного землеустрою в системі управління земельними ресурсами та землекористуванням. *Агросвіт*. 2019. № 3. С. 3-10.
3. Третяк А. М., Дорош О.С. Управління земельними ресурсами : навч. посіб. Вінниця : Нова книга, 2006. 360 с.
4. Третяк А. М., Дорош О.С. Управління земельними ресурсами : навч. посіб. Вінниця : Нова книга, 2006. 360 с.

Калинчук А.С.
здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій»
Науковий керівник: канд. с-г. наук, асистент Кушнірук Т.М.
Подільський державний аграрно-технічний університет
Кам'янець-Подільський, Україна

СТАЛЕ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ – ОСНОВА ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

Сталий розвиток (англ. sustainable development) — процес зміни підходів до використання природних ресурсів, направлення інвестицій, орієнтації науково-технічного прогресу, розвитку особистості людини та інституційних змін, які узгоджені між собою та поліпшують існуючий і майбутній потенціал для задоволення потреб людей.

Використання земельного фонду в контексті Концепції сталого розвитку вивчається як цілісна система, що задовольняє соціально справедливий розподіл потреб для людей, створює умови для належного використання землі землевласниками і землекористувачами. Сталий розвиток, на відміну від традиційного економічного, забезпечує використання та збереження земельних

ресурсів для прийдешніх поколінь, не погіршуючи при цьому їхнього стану.

Серед держав Європи Україна має найбільше антропогенне навантаження. Практично на всій території інтегральний показник навантаження негативний, в тому числі в сільському господарстві. Разом із тим на двох третинах території областей екологічна ситуація навколишнього середовища є гостро критичною та несприятливою для проживання